

GRADANSKI

Ubrzaj

Piše: Daliborka Uljarević

Što to u ovom zraku budi takvu vrstu rezignacije i osjećaja nemoći? Što to neke fantastične ljude u ovoj zemlji tjera da izgovore ove rečenice kojima sami sebe limitiraju? Što to navodi na razmišljanje da treba dići ruke od svega, spakovati se i otići odavde? Zašto ne slavimo stvarne, male koliko i velike uspjehe, već se radije topimo oko hridi raspršenih očekivanja?

Zato, umjesto sjedanja i čekanja, ako ti je zaista stalo, ubrzaj!

Kultura ljudskih prava još uvijek ne stanuje u Crnoj Gori. Ali, na svakom od nas, kao građaninu i građanki, jeste da to promijenimo, odnosno da učinimo da ona, ipak, uđe u svojoj punoći i u naše društvo.

Nekad su ti napori u vidu velikih i vidljivih koraka, a nekad mali, brojni i oni za koje treba vrijeme i strpljenje da ostave trag. I jedni i drugi su podjednako vrijedni, jer suštinski vode promjeni, a promjene mogu biti ljekovite i to ne treba nikad smetnuti sa uma. Posebno u zemlji koja im nije sklona i u kojoj prevladuje onaj strah svojstven pripadnicima nerazvijene političke kulture koji se očitava u stavu da može biti samo gore, da datost treba prihvatiti kao jedino ili najbolje moguće rješenje.

Skoro me je jedan dragi prijatelj kojem sam sugerisala da napiše tekst, i sa svog intelektualno i vrijednosno važnog ugla, ukaže na ozbiljan sistemski problem, koji ga i lično pogađa, pitao: „A, što će to promijeniti što ću ja nešto o tome napisati?“.

Sličan odgovor, u posljednje vrijeme, često čujem od mnogih sagovornika.

Od onih koji nikad ništa i nijesu pokušali već su unaprijed prihvatili da je njihovo činjenje uzaludno i time sebe dobrovoljno isključili kao aktere društvene promjene. No, i od onih koji su sebe itekako ugradili, i premnogo u životu žrtvovali, pokušavajući da mijenjaju sistem na nivou ličnih sudbina i u širem kontekstu, a našli se razočarani i demotivisani zbog izostanka adekvatne društvene reakcije.

Što to u ovom zraku budi takvu vrstu rezignacije i osjećaja nemoći? Što to neke fantastične ljude u ovoj zemlji tjera da izgovore ove rečenice kojima sami sebe limitiraju? Što to navodi na razmišljanje da treba dići ruke od svega, spakovati se i otići odavde? Zašto ne slavimo stvarne, male koliko i velike uspjehe, već se radije topimo oko hridi raspršenih očekivanja?

Odgovori na ova pitanja osvjetljavaju uzroke svega onog o čemu na posljedičnom nivou isuviše dugo, opširno i imponentno govorimo, počev, na primjer, od onog za koliko je ko spreman prodati svoj glas do nesmjernosti vlasti, i brojnih krupnijih i sitnijih devijacija u najrazličitijim sferama. A, dok se god budemo bavili posljedicama, lamentirali nad svojom sudbinom, dizali ruke unaprijed, stvari se zbilja neće popravljati. Zašto i bi? Onom kome to odgovara nije interes da talasa, a vi ste možda upravo među onima koji smatraju da sami ne mogu ništa, što je sigurna formula za održanje postojećeg stanja.

Sjetimo se da su neke od najvećih i najboljih priča počinjale od onog jednog, ili male grupe, vođene snagom ideje, duha i hrabrosti. Da, to zasigurno nosi rizik, ali što je život u kojem ne provocirate, ne rizikujete, konstantno se ne preispitujete, pronalazite nova pitanja i odgovore koji vas pokreću dalje i izgrađuju.

Ohrabruju i dalje riječi **Margaret Mead**: „Nemojte nikada sumnjati da mala grupa mislećih i posvećenih ljudi može promijeniti svijet. Zapravo, samo tako je oduvijek i bilo.“

I, da se vratim na one početne nedoumice dragih ljudi.

Ne, neće jedan tekst ništa epohalno promijeniti ovdje. Neće srušiti one koji sebe vide kao monopoliste najrazličitijih procesa u državi Crnoj Gori. Ali, pokazaće da nijesmo poslušno stado, da ima ljudi koji misle svojom glavom i imaju hrabrosti, lične i građanske, da stanu javno iza onog stava kojeg iznose uz piće u malim, odabranim društvima. Taj mali veliki korak će voditi stvarnoj promjeni, on će možda ohrabriti još jednog, pa još jednog itd. da progovore, da urade nešto, da osjećaj nesigurnosti koji sada nosi onaj koji ne vjeruje u snagu svoje riječi i djela preplavi baš onog koji ga sada ugrožava...

Što je još važnije, onda kada probate, znaćete i koliko je to lijepo i teško. I onda će biti sve više onih koji će znati cijeniti one koji su do sada pokušavali, nezavisno od toga koliko vam se dopadao njihov stil, pristup ili izraz, a to će duboko vjerujem dovesti do one reakcije koja je sada tim ljudima nepravedno uskraćena.

Dodatni impuls tom iskoraku predstavlja i festival filma o ljudskim pravima „Ubrzaj“, koji se ovih dana predstavlja podgoričkoj publici, i koji po riječima selektorke festivala **Kumjane Novakove** „neće ništa promijeniti, ali samo ako Vi to ne dopustite“.

Zato, umjesto sjedanja i čekanja, ako ti je zaista stalo, ubrzaj!

Autorka je izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje (CGO).